

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Ignorantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

sine rationabili causa, vel alia dispensatione, peccaret mortaliter: quia contra præceptum, vel consuetudinem ageret. Idem dicit Archidiaconus. Florentinus. quia duplex est præceptum: vnum de non comedendo vetita: aliud de ieiunio.

11 IEIUNIUM factum in mortali, et si non valeat ad vitam æternam secundum Alb. valet tamen quod ad satisfactionem mandantis ecclesiæ, vel cōfessoris: ut nouum peccatum non incuratur, quod fieret non ieiunando. Et quia prodest castitati, & relinquit post se effectum bonum.

12 FACIENTES collationem grossam secundum consuetudinem Romanæ curiæ, vel tinelli, non frangunt ieiunium: quia tales videntur generaliter dispensari, secundum Caiet. ibi, quia Papa scit, & tolerat: & quia seruant suam consuetudinem antiquam, quæ consuetudo legem videtur interpretari, idcirco excusantur.

13 COMEDERE carnes feria sexta sine rationabili causa, mortale est, contra præceptum in cap. de esu carniū de consecra. distinct. 3. nisi in die natiuitatis Domini, in quo licet, nisi quis habeat ex voto, vel regulari obseruatione: ut in c. fin. de ob. ieiū. & multo magis si venerit in sabbato, licebit. Vnde prælatus potest dispensare cum fratre, quod comedat carnes, potest etiā dispensare, quod comedat in die Natiuitatis, si feria sexta venerit, vel sabbato: secundum Sil. ver. ieiunium. circa finem. & fundamentum huius ponitur à Panor. in cap. si eod. quia per illud capitulum tollitur ius commune, & remanet votum, & religio, sed in religione, ut puta prædicatorum, potest prælatus dispensare. ergo, & c. Sic etiam Tabul. credit. Qui autem vouit non comedere oua feria sexta, tunc non poterit comedere carnes, cum plus sit quam comedere oua.

Quidam tamen dicunt, quod oportet ad intentionem vouentis recurrere, & hoc credo melius. Neque sabbato comedenda sunt carnes: ubi est consuetudo: secus si non est consuetudo: ut

in Catalonia.

14 QUI frangit ieiunium, semel tantum peccat, quando scilicet frangit, non toties quoties comedit, quia postquam fregit, factus est impotens ad seruandum pro illo die, sed qui quotidie in quadragesima frangit, quotidie peccat quia potest quolibet diem seruare: sic tenet etiam Caiet. ibi, circa finem. In votis factis de ieiunio, recurrendum est ad intentionem vouentis, sicut in alijs votis.

IGNORANTIA.

15 IGNORANTIA peccatum incurritur, cum quis potest, & debet scire aliquid, siue iuris, siue facti, & non facit, quod potest videri, siue hoc negligat: ut liberior sine scrupulo peccet, siue per solam negligentiam hoc fiat: quia negligit id, ad quod tenetur, quod si sit de necessarijs ad salutem, mortale est.

16 QUI LIBER mentis compos tenetur scire communia fidei, & iuris, quæ communiter à fidelibus Christianis, communiter instructis à parentibus, & prædicatoribus, & conuersatione Christiana sciuntur: ut sunt articuli fidei in ecclesia solennizati: ut articulus de Trinitate, de incarnatione, passione, & huiusmodi, supra, Credete. §. 2. Decem præcepta, præceptum de confessione, communione, ieiunio ecclesiæ saltem in comuni, quod non est periurandum, furadum, & c. quod quadragesima, vigilia de præcepto sunt ieiunanda, quamuis nesciat quæ sint illa, ex Sanct. Thom. secunda secunda. q. 73. artic. 2. concordat. Caiet. ibi.

17 TEM quilibet tenetur scire ea, quæ ad officium suum, aut gradum, aut votum spectant, quoniam his ignorantibus, nesciret se recte habere in occurrentibus: ut dicit Caiet. ibi. Sicut si ignarus officium cōfessoris assumat, vel huiusmodi.

18 IGNORANTIA affectata dicitur quando quis non vult scire quæ tenetur scire, sed placet ei nescire: ut liberior peccet, & hæc ignorantia non excu-

fat à quacunque pena, nec minuit peccatum: quia non minuit voluntarium, sed auget: ideo aggrauat peccatum, ex intentione voluntatis ad peccandum: quod constat, quia noluit, ut male ageret, intelligere.

⁵ IGNORANTIA inuincibilis est, quando quis non potest scire, vel ex grossitia intellectus, vel ex maxima difficultate, vel quia recte consulentem non habet. Et hæc peccatum non habet: quia nemo peccat in eo, quod vitare non potest. nisi vellet officium assumere contrarium suæ ignorantia.

⁶ IGNORANTIA crassa, vel supina est: quando homo nescit etiam ea, quæ sunt communiter scita ab omnibus, quando de facili potuit aliquid scire, & non curauit indagare: secundum Panormitan. in capitul. Apostolicæ. de sentent. excommunic. min. & hæc excusat non à toto, sed à tanto, id est, non à mortali, si est circa præcepta legis diuinæ, vel iuris naturalis. capitul. si quis oderit, vigesimo quarto, quaestione prima. & capitul. quia distinctio. 38. quod intellige, quando negligentia est lata: ut quia est contra contenta in dictis legibus expressè, & non subtiliter vel reductiue. Not. quod non quolibet tempore ignorans actu peccat: sed quando tempus est acquiritendi scientiam, quam non habet, sicut in alijs peccatis omissionis contingit.

⁷ CONCLVDIT ex dictis, quod ignorantia secundum Thomam secunda secundæ, quaestio. supra, omnino inuoluntaria, siue sit inuincibilis, siue eorum, quæ quis non tenetur scire, omnino à peccato excusat. Ignorantia autem quæ non tollit voluntarium, sed minuit: ut est crassa, & supina, minuit peccatum, non tamen à mortali excusat. Similiter ignorantia, quæ est causa peccati: ut cum quis volens occidere inimicum, patrem occidit, quem si cognouisset, non occidisset, non excusat ab homicidio, sed à patricidij circumstantia. Ignorantia affectata auget peccatum: ut dictum est.

⁸ DICITUR ergo, quod faciens aliquid ex ignorantia, quod non est contra legem Dei, vel naturæ, credens illud nulla lege prohibitum, licet sit prohibitum, si talis ignorantia non sit affectata, nec crassa: quia laborat pro viribus scire necessaria sibi. Ideo libenter audit prædicationes, & disputationes ubi hæc solent declarari, & facit quod communiter faciunt alij sibi similes: si est religiosus, libenter studet, & interrogat, excusatur in foro animæ ab omni culpa, & excommunicatione in conscientia capi. cognoscentes. de consil. non enim plus exigitur, quam possit homo: secundum autem forum exterius aliter iudicabitur, nisi forte ignorantiam probauerit quia in dict. capi. cognoscentes, determinatur, quod volens ignorantiam suam probare ad euitandam penam, audiendus est. Concord. Sil. ver. ignorantia. §. 7.

⁹ PROICIENS sagittam ut voluerem interficiat, & transuentem hominem interficit, si fecit debitam diligentiam, & posuit signum, ne quis transiret, vel clamauit ut aduerterent, si aliquis ibi fuisset, vel erat in tali loco, in quo non erat verisimile aliquem esse: ut in deserto, & aduerit si quis fuisset, excusatur in foro animæ. quia fecit totum ad quod tenebatur, & hoc homicidium fuit penitus inuoluntarium. Si vero in his fuit negligens, non excusatur, & tunc secundum notabilem negligentiam, vel non notabilem, plus, vel minus iudicabitur. Nam quilibet debet advertere quæ facit, aliter si sit inconsideratus, sibi imputabitur.

¹⁰ Si ebrius aliquem interficiat, mortaliter peccat, si in potestate eius fuit inebriari, & non, & tamen noluit cauere, tunc omne sequens ex tali ebrietate illi imputabitur: secus si sine culpa sua factus est ebrius, & non potuit se facere custodiri, ut futurum periculum cauere. Tunc enim quia talis ebrietas illi non imputatur, nec consequenter malum sequens, quod vitare non potest, cum non sit sui compos.

Quoniam

Quando autem lex, vel statutum ignorantes puniat, vide Panor. in capit. 2. de constitut. in gloss. fin. Cyn. in l. si quis non dicam. C. de episcop. & clericis.

ILLEGITIMI.

ILLEGITIMI filij qui sunt, & quomodo legitimentur supra, Filius. §. 11. infra. Legitimus. §. 2. Ignorantia promotoris, & promoti illegitimi ad ordines, excusat eos. Nam omnes illegitimi, manes, spurij, nothi, prohibentur ordinari. ca. innotuit. de electio. Filij autem sacerdotum geniti antequam pater ordines sacros susceperet, possunt promoueri ad ordines quoscunque & ad dignitates, nisi in illa ecclesia, in qua patres eorum fuerunt prelati, vel canonici: secundum Raym. quod intellige adeasdem dignitates, vel prebendas, quas eorum patres tenuerunt. Ad alias autem etiam in eadem ecclesia poterunt canonicari, & promoueri, etiam uenientibus eorum patribus, & in eadem ecclesia in officio suo manentibus. capitul. ad hoc, de filijs presbyterorum. supra, Beneficium. §. vigesimo primo. Quomodo cum eo potest dispensare Episcopus. supra, Beneficium. §. 23. usque ad 24. multa ibi circa huiusmodi dicuntur.

Si quis post contractum matrimonij ordinetur ad sacros ordines, uxore inuita, vel ignorante, filij erunt legitimi: secus autem ipsa consentiente, vel sciente, & non reclamante. cap. seriatim. d. 32. Et ita iuxta distinctionem hanc, opiniones Ray. & Goffr. quæ videntur contrariæ, possunt concordari. Sil. ibi. §. 4.

IMAGO.

IMAGINES celestibus, siue putre astronomicis vii, ad effectus quosdam subiectos corporibus celestibus, omni remota superstitione: vt fumigationum, characterum, & huiusmodi, quæ ad celestis influxus nil faciunt, non est peccatum. Huiusmodi enim characteres, fumigationes, &c. ad secreta demonum, quorum societas non

bis prohibetur, videntur pertinere: secundum Caiet. ibi, in summa.

ZVINGLIVS hereticus, & Felicianus, dicebant sanctorum imagines destruendas, nec Christianos eis vi debere: sed dico vsum imaginum approbatum fuisse in concilio secundo Nicæno in Constantinopolitano sub Hierone, in alijs tribus concilijs Lateranensibus. sub Gre. 2. & 3. sub Stephano, & in concilio Francfordiensi. & fuit data hæc hæresis Felicianæ. Nam imagines pinguntur pro idiotis: vt qui literas nesciunt, ibi addiscant, quod imitentur: vt de consec. d. 3. in c. perlatum. Quomodo autem adorari debeant. supra, Adoratio. §. 6.

IMAGINES sanctorum non sunt violande, in dict. ca. perlatum. sed adorandæ: ibi, in capitul. venerabilis. Et prohibitum est eas in terram prosternere, lapidibus obruere, & huiusmodi, c. si canonici de offic. ordin. libr. 6. Irreuerentiam enim hoc continet.

IMAGO Christi non est pingenda sub forma agni, sed hominis, capitul. sanctam synodum, de conse. distin. 3. quia præsentem veritatem, cessare debent figuræ, quod etiam credit glossa ibi.

QUOMODO imago crucis est adoranda. supra, Adoratio. §. 7. quam sculpi in marmore, vel lapide in terra positam, non licet, & videtur mortale: quia grauissima poena lex contra facientes punit. C. nemini lice. sig. sal. l. vnica. Ideo valde sunt reprehensibiles, qui in sepulchris in terra positam crucem sculpunt. Quæ autem adoratione sit crux adoranda. supra, Adoratio. §. 7. similiter quomodo sanctorum imagines sint venerandæ, ibi. §. sexto.

IMMUNDITIA.

IMMUNDITIA in effusione seminis contra ius matrimonij voluntarie, peccatum mortale est: quia Apostolus dicit tales excludi à regno Dei. Immunditia vero in emissionem superflui in vomitu, & similibus ex gula procedentium, communiter